

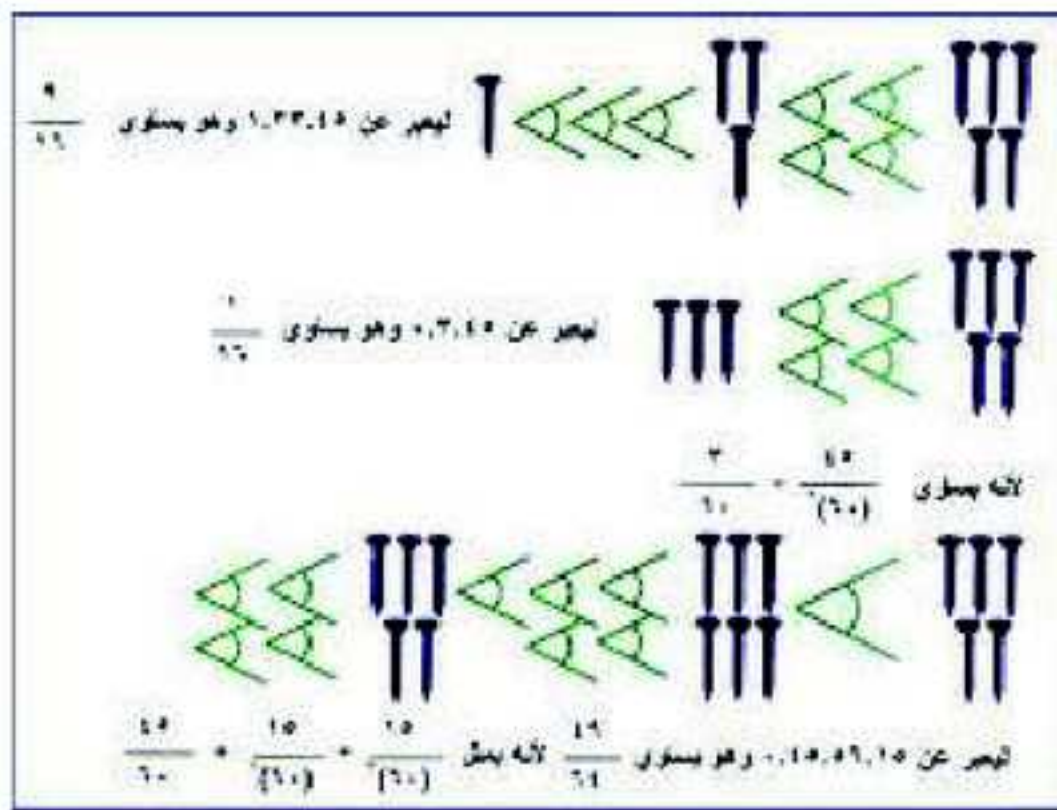

پهروهرده کرن وفیر کرن د شارستانییه تین که شندا (شارستانییه تا دولی دوو ئاوان / سهرده می سومه ری وهک نمونه)

م. ه. ستار جهبار حاجی

زانکویا زاخو / فهکولتیا زانستین مروّ قایه تی / پشکا پهروهرده ودهرووناسی

شارستانییه تا (دولی دوو ئاوان) لاندکا چهن دین شارستانییه تانه بدریژایا دیروکی ، ومروّ لسهرده می قی شارستانییه تی شیا ژبانه کا شارستانی بیه ته سر ، زمان ونقیسین وهه کولینین ئارکیولوژی دیده قانین سه ره کی نه لسه رقی چهن دی. زمان ونقیسن پیکهاتی سه ره کی پروسا پهروهرده وفیر کرنییه لهر دهه کی وجهه کی ، ههروه سا هوبی تومارکنا میراتی شارستانییه تینه ههژی گوتنی یه دیروکا مروّ قایه تی یا نقیسی دهست پیدکهت ب سهرده می پهیدا بونا نقیسینی ، بتاییه ت یازماری ل هزاریا سیی پیش زاینی. هه ر ب پهیدا بونا وی بنه ماییت کاری پهروهردی ل (دولی دوو ئاوان) دهست پیکرد.

پهیدا بونا
قوتابخانا سومه ری
نه نجامی راسته وخوبی
داهینانا نقیسینا بزماری
بویه ، نیقا دووی
ژهزاریا سیی پیش زاینی
سهرده می پیگه هشتن و
په ره سه ندنا سیسته می
پهروهرده کرن وفیر کرنی
بوو لسه رده می سومه ری

هه ره وه سا فه کولینین ئارکیولوژی ب سه دان تاته قورین نه خشکری هاتنه دیتن کوتاییه تبوون ب ئه رکین قوتابی یا ودژیک جودابوون ژلایی نقیسینی فه هنده ک ژوان بدهستخه ته کی تازه هاتبوونه نقیسن وهنده کین دی ژی بشیوه کی نه تازه هاتبوونه نقیسن.

مه ره ما سه ره کی ژ قوتابخانا سومه ری دابینکنا که سانین شاردهزا بوو ژبونا بریقه برنا کاروبارین دهوله تی بیاقین جوراوجوردا (نابوری، ریقه برنا

رووگه

وهرزیه، پویته ی د دهته فهکولین و
وهکیرانین مروّ قایه تی و زانستی

ژماره 4 بهارا 2012

داموده زگه هان، بتاییه تی ییت په رستگه و کوچکا پادشایه تی... هتد) زیده باری وی، مه رهم پی فی کرنا خواندن ونقیسینا زمانی سومه ری بوو . و بورینا ده می قوتا بخانه ژ ده زگه هه کی سهر ب په رستگه هی قه به ره به ره بوو ده زگه هه کی سهر ب خو و خودی پروگرامه کی خواندن یی تاییه ت.

لدویف ژیده رین دیروکی ماموستایین قان قوتا بخانان موچه یین تاییه ت هه بوون، نه ق موچه ژی ژخو دین قوتا بیان دهاتنه ودرگرتن نانکو خواندن ب پاره بوو . خواندن بو هه ر که سه کی نه بوو کو بخونیت به لکویا تاییه ت بو بزارو کین ده وله مه ند و سه ر کرده و کاریده ستان ، و خیزانین هه ژار بی به هر بوون خواندن چونکی پاری پیدقی بو قی هنارتنا زارو کین خونه بوون سیسته می خواندن سیسته مه کی پیگیری (الزامی) نه بوو ، ولگور ژیده رین دیروکی خواندن رهنگه یا تاییه ت بو ب ره گه زی نیرقه ، و دیار نه کرینه کا نافرته تی ل قان قوتا بخانان چ وهک فی رخوازی یا فی کره ره هه بوونه یانژی نه .

• پیکهاتین قوتا بخانیت سومه ری : سیسته می په روه رده کرن و فی کرنی بشیوه کی گشتی دهاته بریقه برن ژلایی چهن دین که سان قه ، هه ر نیک ژوان کاری خوه یی تاییه ت هه بوو دنا ق قوتا بخانی دا و نه و که س ژی نه قین لخوا ری بوون :

۱. سه روکی قوتا بخانی : دگوتنی (اومیا aimmU) ب رامانا شاره زا یان ماموستا ب زمانی سومه ری ، دهات و بد(بابی قوتا بخانی) دهاته نیاسین و کاری وی بریقه برن و چاقدیری کرنا قوتا بخانی بو لگه ل کارو بارین ماموستا و قوتا بیان . ۲. ماموستایی یاریده دهر : دهاته نا فکرن بد(برایی مه زن) و ژ نه رکین وی نقیسینا تاته قورا بو ژبو نا قوتا بیا و دیار کرنا نه رکی مال و پیشکینا کارین وان و گوهداری کرنا وان لده می

گوتنا پیشکیش کرنی.

۳. ماموستایی شیوه کار : کاری وی سه رپه رشتیا کارین هونه ری بوو ل قوتا بخانی و قوتابی فی ری کاریت هونه ری و چاوانیا وینه کیشانی دکرن .

۴. ماموستایی زمانی سومه ری : کاری وی قوتابی فی ردکرن خواندن ونقیسینا

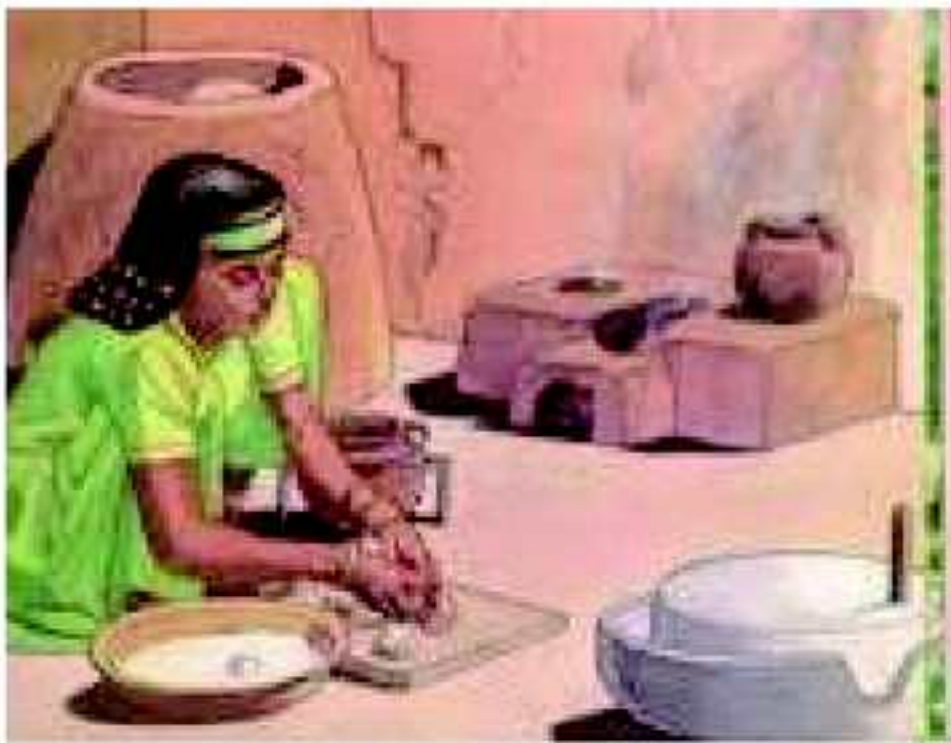

دروستا زمانی سومه‌ری هه‌روه‌سا قوتابی فی‌ری دشی‌عروئه‌دبی دکرن.
۵. رابه‌رین قوتابجانی : کاری وان تهو بو کودی‌چوونا ناماده‌بوونی دکرن ل
قوتابجانی (ماموستا، قوتابی... هتد).

۶. هه‌لگری قامچی : کاری وی یی سه‌ره‌کی پاراستنا سیسته‌می بوو دناقا
قوتابجانی دا ، بتاییه‌ت ژلایی قوتابیا فه ، تهو قوتابی‌ی کاری خوه بردوستی
ته‌نجام نه‌ددا یان گیرو ببا ژ قوتابجانی دهاته لیدان وقوتان ل قوتابجانی ژلایی
قی که‌سی بوو.

۷. قوتابی (فی‌رخواز) : ودهاته نا‌کرن به‌(کوری قوتابجانی) کاری وی وه‌کو
له‌ر قوتابجانه‌کی خواندن و به‌ره‌ه‌فکرنا ته‌رکین مال ، و پی‌گیری کرن ب ده‌وامی
... هتد بوو.

• پروگرامی خواندن : قوتابجانی بشیوه‌کی سه‌ره‌کی دوو به‌ش بخوو فه‌دقترن ،
به‌شی ئیکی یی تاییه‌ت بو ب وانین زانستی فه ویی دووی تاییه‌ت بو ب
به‌ره‌مین هونه‌ری ته‌ده‌بی وه‌ره به‌شه‌کی بابه‌تین خوه یین تاییه‌ت هه‌بوون
و میکانیزما هه‌لبژارتنی دده‌ستی قوتابی دابوو کا دی‌چ به‌شی هه‌لبژیریت ، و پشتی
ده‌رچوونی چه‌ندین ژوان خوته‌رخاندکرن بو وانه‌گوتنی ل قوتابجانا و ژیاننا خوه ب
وی موچه‌ی دبرنه سه‌ر ته‌وی و ه‌ردگرتن.

• ریک و شیوازیت وانه‌گوتنی
: سه‌باره‌ت ریک و شیوازیت
وانه‌گوتنی ل قوتابجانی
سومه‌ری تا نوکه چه‌نده‌کا
کیم لسه‌ر هاتیه به‌حسکرن
، لی تهو کیم هاتیه دیار
کرن ، کولده‌می قوتابی دهاته
قوتابجانی لسه‌ر وی پیدقی
بوو ته‌وی تاته‌قورا (تابلویا)

روژا به‌ری وی هاتیه دان بو وی (ته‌رکی مال) باش بخوینیت و ماموستا بو
روژا پاشتر ئیکی دی داده‌تی پشتی ته‌رکی وی دهاته پشکنین کا یی دروسته
یان نه ، و شیوازی وانه‌بیژی (محاضرة) ژلایی ماموستای فه و ژبه‌رکن ژلایی
قوتابی فه یا زال بوو دیروسا فی‌رکرنی دا ، هه‌روه‌سا ماموستای شیوازی ده‌ست
لیخوشکرنی نانکو پاداشت (تعزیز) دگه‌ل قوتابیا بکار دئینا داکو به‌رده‌وامبیت
لسه‌ر ته‌نجامدانا کارین باش ، ولده‌می خه‌له‌تی یان خه‌مساریا قوتابی دکاری

رووگه‌ه

وهرزیه ، پویته‌ی دده‌ته فه‌کولین و
وهرکی‌رانین مرؤقیه‌تی و زانستی

ژماره 4 بهارا ۲۰۱۲

دا ماموستای په نا دبره بهرکارئینانا داری وههروهسا نهو قوتابی دا نه رکئی جار هکا دی نقیسته هغه دگهل یی نوی هاتیه دان تا بشیوه کی دروست زانیبا. (التعلم للأتقان).

ههروهسا یا پیدقی بو قوتابی روزانه ل قوتابخانی تاماده بیا هه ر ژ هه لاتنا روژی تا ناقابوونا وی و قوتابی ل مال خوارنا خو دگهل خو دبر قوتابخانی وسالیت زوور قوتابی داخوبیت تا ده رچووبا لیی ماندیوونا وی ب فیرو نه دچوو چونکه پشتی ده رچوونی دابیته که سه کی خودان ریزگرتن و پایه بهرز دنا فچقاکی دا .

• پولین خواندنی : ژنه نجامی وی شه کولینا ئارکیولوژی ل (سیبار و ماری) هاتینه کرن پاشمای چهن دین کورسیین روینشتنی هاتنه دیتن کو ژ که رپوچا هاتبوونه دروست کرن و بشیوه کی ریکخستی هاتبوونه دانان دگهل که ره ستین نفیسینی کو پیکدهاتن ژتاما نین ژناخی دروستگری وتاته قورین نقیسینی وههروهسا پینوسییت قامیشی هاتنه دیتن.

نه قا هاتیه بحسکرن چهنده کا کیم بوو ژ سه روه ری پروسا په روه رده وفیرکرنی لسه رده می سومه ریا ، نانکو به ری (۶.۵) هزار سالان ، بدیتنا من یا هم دشین به راوردی دگهل واقیعی په روه رده کرن ناوی سه رده می ونها دابکه یین:

- روژا خواندنی لسه رده می سومه ریا یا دیژبو وه کو ئاماژه پیهاتیه دان دگهل هه لاتنا روژی بوو تا روناقابوونا وی ول زوربه ی ولاتین پیشکه فتی نوکه روژا خواندنی یا دریزه هه ر ژ سپیدی تا تیقاری پروسا فییرکرنی یا به رده وامه ، لی لده فمه بتنی بو ماوی (۵.۴) ده مژمیرانه .

- هنده ک قوتابخانیت مه تا نوکه ریزه کا زوور ژ ماموستا دبیاقی پسرپوریا خوه دا کار ناکه ن ل بن ناقی نه بوونا ماموستا یان ژ بهر هه ر نه گه ره گی دی ، لی یا گرنگه هم پیته ی بدهینه وانه گوتنی هه ر ئیک لدیف پسرپوریا وی .

- پویته دان ب فیروونا ب تیگه هشتن نانکو نه ده ریاسبوون ژ) وانه کی ، بابته کی قوناغه کی) بو ئیکا دی یی کو باش فیربون په یدابیت نه هه ژی نیشانا هندییه کو گرنگی ب جورئ فیخوازی دهیته دان نه ب ژماراوان.

ژبدهر:

۱. باقر، طه (۱۶۹۱): مقدمة في تاريخ الحضارات القديمة، ج ۱، بغداد: عراق.
۲. دیورانت، ول (۵۶۹۱): قصة الحضارة، ت. زكي نجيب محمود، ج ۱، ۱م، القاهرة: مصر.
۳. علي، سعيد اسماعيل (۵۹۹۱): التربية والحضارة في بلاد الشرق القديم، القاهرة: مصر.
۴. علي، سعيد اسماعيل (۹۹۹۱): التربية في حضارات الشرق القديم، القاهرة: مصر.